

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně

Z. Š.,

bytem X

proti

žalované

Česká advokátní komora

sídlem Národní 16, 110 01 Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 7. 2024, č. j. 10.04-000024/24-002 a proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 7. 2024, č. j. 10.04-000027/24-0002

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

I.

Základ sporu

1. Formulářovou žádostí o právní službu za úplaty pro fyzickou osobu ze dne 13. 6. 2024 doručenou žalované dne 14. 6. 2024 žalobkyně žádala o určení advokáta pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2024, č. j. 11 A 6/2024-19. K žádosti přiložila své čestné prohlášení ze dne 13. 6. 2024 a průvodní dopis ze dne 13. 6. 2024 jako přílohu.
2. Řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2024, ve věci č. j. 11 A 6/2024-19, bylo vedeno před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 5 As 127/2024. Kasační stížnost byla žalobkyní podána dne 10. 5. 2024. Usnesením ze dne 11. 7. 2024 byla kasační stížnost odmítnuta.
3. Žádostí o právní službu za úplaty pro fyzickou osobu ze dne 3. 6. 2024 doručenou žalované dne 18. 6. 2024 žalovaná žádala poskytnutí právní služby za úplaty ve třech různých věcech, mimo jiné ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2024, č. j. 8 A 106/2022-55. K formulářové žádosti o určení advokáta ze dne 3. 6. 2024 přiložila průvodní dopis, přílohu k formuláři a čestné prohlášení.
4. Řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2024, ve věci č. j. 8 A 106/2022-55, bylo vedeno před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 6 As 108/2024. Kasační stížnost byla žalobkyní podána dne 6. 5. 2024. Usnesením ze dne 25. 7. 2024 byla kasační stížnost odmítnuta.
5. Žalobou napadeným rozhodnutím žalované ze dne 16. 7. 2024, č. j. 10.04-000024/24-0002 (dále jen „napadené rozhodnutí ze dne 16. 7. 2024“), žalovaná rozhodla, že žalobkyni se advokát k poskytnutí právní služby dle ust. § 18c zákona o advokacii neurčuje, neboť žalobkyně neprokázala, že žádost ze dne 13. 6. 2024 podala včas, ani že oslovila minimálně dva advokáty s žádostí o právní službu.
6. Žalobou napadeným rozhodnutím žalované ze dne 18. 7. 2024, č. j. 10.04-000027/24-0002 (dále jen „napadené rozhodnutí ze dne 18. 7. 2024“), kterým žalovaná rozhodla, že žalobkyni se advokát k poskytnutí právní služby dle ust. § 18c zákona o advokacii neurčuje, neboť neprokázala, že žádost ze dne 3. 6. 2024 podala včas, ani že oslovila minimálně dva advokáty s žádostí o právní službu.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

7. Žalobkyně předně nesouhlasí s odkazem žalované na rozhodnutí Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, který potvrdil, že je nutno žalované doložit, že nejméně dva oslovení advokáti nepřevzali zastoupení, a to z důvodu, že tato rozhodnutí se týkají určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, nikoliv za úplaty. Žalobkyně k tomu dodává, že jí na základě žádosti ze dne 8. 6. 2023 určen advokát byl a žádné potvrzení o odmítnutí oslovenými advokáty nepřikládala.
8. Co se týče včasnosti obou žádostí, žalobkyně je toho názoru, že pokud žalovaná uvedla v rozhodnutích, že „žadatelka neprokázala včasnost své žádosti dle ust. § 18 odst. 2 ZoA“, pak žádosti neměla věcně projednávat, ale zamítnout pro opožděnost. Tato skutečnost svědčí o tom, že obě žádosti byly dle žalobkyně včasné, tudíž ji nemůže být k tíži uvedený závěr žalované.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

9. Žalobkyně nesouhlasí s tím, že žalovaná v rozhodnutích uvedla, že je jednou z nejčastějších žadatelek o určení advokáta, tudíž by jí měly být dobře známy podmínky určování advokátů Komorou. Žalovaná zcela ignorovala změnu formuláře žádosti v návaznosti na nálezy Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 44/21 ze dne 24. 1. 2023 a s ním spojenou novelu zákona o advokacii účinnou od 1. 1. 2024, kde je uvedeno, že náležitosti žádosti a způsob prokazování poměrů žadatele pro bezplatné poskytování právních služeb stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. V jejím případě se jedná o poskytnutí právní služby za úplat, proto pochybuje o zákonnosti přílohy č. 5 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., kterou je žádost o právní služby za úplat pro fyzické osoby a s tím spojený požadavek uvést jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout.
10. Žalobkyně upozornila, že „žalovaná již ve vyjádření zmiňovaném v bodech 19 a 20 sp. zn. Pl. ÚS 44/21 uvedla: „Česká advokátní komora ve svém stanovisku konstatovala, že s návrhem nesouhlasí...Povinnost České advokátní komory určit advokáta k poskytnutí právních služeb za úplat by narušovala hospodářskou soutěž ve smyslu § 19a zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. Komora se dále vyjádřila k tvrzením žalobkyně v řízení o správních žalobách vedené před navrhovatelem a k otázce role advokáta v případech povinného zastoupení. Zdůraznila, že odmítnutí zastupovat klienta v řízení před Ústavním soudem může být nikoli projevem neochoty advokáta právní službu poskytnout, a tedy znakem nefunkčnosti „základního systému právní pomoci spočívající v hospodářské soutěži advokátů“, ale především vyslovením právního názoru na věc, se kterým se klient odmítá ztotožnit. Na základě výše uvedených důvodů Česká advokátní komora navrhla zamítnutí návrhu.“ konec citace“. Žalobkyně má tedy za to, že „důsledkem nesouhlasu České advokátní komory v bodech 19 a 20 nálezu je výše zmiňovaná novela zákona o advokacii účinná od dne 01.01.2024, která nerespektuje bod 52 nálezu sp.zn. Pl. ÚS 44/21, kde je uvedeno: „Ústavní soud k tomu dodává, jak vyplývá z výše uvedeného, že protiústavnost napadeného ustanovení neshledal v rozšíření bezplatné právní pomoci na určité typy řízení, ale v tom, že současně k poskytnutí právní pomoci paušálně vylučuje žadatele, kteří se nemohou právní pomoci domoci z jiných důvodů než příjmových a majetkových poměrů.“ konec citace, neboť se neprojevila v ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, resp. ve formuláři žádosti, která je přílohou č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., což svědčí o tom, že zákonná úprava ode dne 1. 1. 2024 není nadále ústavně souladná ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023 a novelu zákona o advokacii účinnou ode dne 1. 1. 2024 by mi tedy nemělo být k tíži, když žalovaná v rozhodnutích ze dne 16. 7. 2024 a ze dne 18. 7. 2024 uvedla, že „žadatelka nesplnila podmínky dle ust. § 18 odst. 2 ZoA a ust. § 18c odst. 3 ZoA, s nimiž by zákon o advokacii spojoval vznik a práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplat a z toho důvodu nebylo žádosti žadatelky vyhověno“.
11. Žalobkyně nesouhlasí s argumentem žalované, že předložené čestné prohlášení není dostatečný důkaz, neboť se týká jiné právní věci, o čemž svědčí rozdílné spisové značky uvedené v žádosti a čestném prohlášení a dále jimi žadatelka věrohodně neprokazuje skutečné oslovení uvedených advokátů. Dle žalobkyně se obě čestná potvrzení týkají správních věcí, takže to nemůže být důvodem k neurčení advokáta.
12. Žalobkyně dále rozporuje názor žalované, že žadatelka je povinna prokázat oslovení nejméně dvou advokátů objektivně, byť neformálně. Dle jejího názoru to je v rozporu s čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, neboť to jde nad rámec § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii.

13. Žalobkyně konstatuje, že „*novela zákona o advokacii nemá žádnou spojitost se zákonem č. 349/2023 Sb. (část osmnáctá, články XXX XXXI), která by vyžadovala společné projednání zákonodárcem v rámci zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, což svědčí o tom, že novela zákona o advokacii je pouze přílepkiem k zákonu č. 349/2023 Sb.*“
14. Žalobkyně proto navrhl, aby Městský soud v Praze zvážil, zda novela zákona o advokacii účinná ode dne 01.01.2024 není protiústavní ve smyslu ust. čl. 95 odst. 2 Ústavy a zda nepředloží k posouzení uvedené otázky věc Ústavnímu soudu České republiky.
15. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě navrhl žalobu zamítnout.
16. Žalovaná má za to, že toto řízení před správním soudem se s ohledem na skutečnost, že obě kasační stížnosti již byly odmítnuty, stalo sporem akademickým. Žalobkyni tak *prima facie* nejde a nemůže jít o skutečnou ochranu jejích veřejných subjektivních práv. Žalovaná má důvodně za to, že žalobkyni jde pouze „o řízení pro řízení,“ o zcela zbytečné řetězení soudních řízení.
17. Ohledně průběhu správních řízení vedených žalovanou o žádostech žalobkyně žalovaná odkázala na správní spisy a na obsah žalobou napadených rozhodnutí.
18. Žalobkyně v této žalobě netvrdí, že se ve věci dříve, než se obrátila na žalovanou se žádostmi o určení advokáta k placené právní službě, neobrátila na dva advokáty se žádostí o poskytnutí právní služby; naopak v dřívějších žalobách to tvrdila.
19. Žalovaná argumentuje, že nestačí samotné tvrzení o tom, že se žalobkyně obrátila na dva advokáty se žádostí o poskytnutí té právní služby, v níž následně žádala žalovanou o určení advokáta, ale je nutné také vyjádření (byť neformální) oslovených advokátů, že poptávanou právní službu odmítají poskytnout. Tomuto požadavku zákonné úpravy žalobkyně nedostala. Poučení o nové právní úpravě zákona o advokacii se jí taktéž ze strany žalované předem dostalo.
20. Dále se žalovaná obsáhle vyjádřila k zákonnosti novely zákona o advokacii.
21. Žalovaná dále uvedla, že pokud chce být žalobkyně procesně aktivní vůči soudní moci a podávat desítky či stovky žalob proti různým subjektům práva, tak si má právní pomoc zajistit tou nejpřirozenější cestou, tj. sama si zvolit advokáta. Instituty ustanovení a určení advokáta by měly zůstat instituty výjimečnými.
22. Žalobkyně zaslala žalované čestná prohlášení, ve kterých ona sama čestně prohlašovala, že oslovila nejméně dva advokáty a oni poskytnutí poptávané právní pomoci odmítli. Dle žalované nemůže jako důkaz sloužit samotné čestné prohlášení bez dalšího objektivního důkazu tak, jak je v napadených rozhodnutích ze dne 16. 7. 2024 a ze dne 18. 7. 2024 uvedeno.
23. K včasnosti obou žádostí žalovaná uvedla, že tyto případy jsou odlišné než v řadě předchozích, neboť žalobkyně v žádostech neuvedla datum doručení rozhodnutí. V čestném prohlášení sice uvedla data odeslání SMS osloveným advokátům, ale nijak dál to neprokazovala. Žalobkyně tvrdila, že se na advokáty obrátila dne 11. 6. 2024 a o dva dny později tvrdila, že se zatím nezvali, ale o den později již doručovala žalované žádost s čestným prohlášením. U druhé žádosti pak postupovala žalobkyně obdobně, jen s tím rozdílem, že mezi odesláním SMS osloveným advokátům a doručením žádosti s čestným

prohlášením žalované uběhlo 18 dní. Zda v mezidobí došlo ke změně (např. advokáti reagovali,...) již žalobkyně netvrdila ani neprokazovala.

24. Soud nařídil ve věci jednání na den 5. 3. 2025, ze kterého se oba účastníci omluvili.

III.

Posouzení žaloby

25. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 soudního řádu správního), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal. Žaloba není důvodná.
26. V dané věci není sporu o tom, že žalobkyně požádala v obou případech o úplatné poskytnutí právní služby, neboť vyplnila pro realizaci své žádosti formulář „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ a ani později v průběhu řízení o své žádosti netvrdila, a ani z obsahu jejích podání nelze dovodit, že by nárokovala právní službu bezplatnou.
27. Žalovaná přitom uzavřela, že žalobkyně neprokázala kromě jiného splnění druhé podmínky, tedy že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, konkrétně pak ve smyslu § 18c odst. 3 zákona o advokacii nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
28. Žalobkyně předně uvádí, že novela zákona, která tuto povinnost zavedla, je neústavní.
29. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí*
- a) právní porady podle § 18a nebo*
b) právní služby podle § 18c.
30. Žalobkyně dovozuje neústavnost novely ze znění ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, který dle mínění žalobkyně obsahuje pouze možnost ustanovit advokáta, ať již k právní poradě nebo k právní službě pouze bezplatně.
31. Tento závěr ale z tohoto ustanovení vyčíst nelze. Naopak toto ustanovení odkazuje jednak na ust. §18a zákona o advokacii týkající se právní porady a jednak na ust. § 18c tohoto zákona týkající se právní služby, a to buď bezúplatně nebo za úplatu.
32. V ust. § 18c odst. 1 stanoví, že *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
33. Ustanovení odstavce 1 tak pouze stanoví, že ten, kdo není zastoupen, ať již z finančních nebo jiných důvodů, má právo, aby mu Komora ustanovila advokáta ať již bezplatně nebo za úplatu.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

34. Odstavec 2 pak stanoví, že žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).
35. V odst. 3 se pak uvádí, že nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
36. Až v ust. § 18c odst. 6 zákona o advokacii se stanoví, že v rozhodnutí o určení advokáta Komora určí, zda advokát poskytne právní služby bezplatně, vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zneužití práva, zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.
37. Ustanovení odstavce 3 totiž odkazuje na ust. § 23 zákona o advokacii, které řeší, kdo bude hradit odměnu advokáta, s tím, že odměnu hradí vždy stát, ať již byl advokát určen pro právní službu nebo pro právní poradu.
38. V odst. 5 tohoto ustanovení je pak uvedeno, že byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.
39. Soud předně uvádí, že nepovažuje novelu, která úplatné určení advokáta zavedla, za protiústavní. Naopak novela nově zavedla možnost, aby byl advokát určen i tomu žadateli, který má finanční prostředky na to, aby si advokáta zaplatil, akorát jej žádný nechce z jiných důvodů zastupovat. Je tak naplněn požadavek na přístup k soudu, je-li povinností být zastoupen advokátem. Proto je také nutné doložit druhý důvod a to, že jej nikdo nechce zastupovat. Tuto skutečnost nutno učinit právě tím, že žadatel doloží, že byl odmítnut aspoň dvěma advokáty.
40. K obdobným závěrům dospěl zdejší soud i v rozsudku ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024 -47, v němž uvedl, že tedy bylo pro určení advokáta za úplatu povinností žalobkyně splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy doložit bezúspěšné oslovení alespoň dvou advokátů. Ve světle žalobkynina případu se tato podmínka jeví jako logická. Určení advokáta žalovanou je až „krajní“ možností poté, co žadatel dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Situace, v níž žadatel, který je schopen (zde navíc i ochoten) si právní služby advokáta zaplatit sám, avšak automaticky by se mohl obracet na žalovanou bez nějaké vlastní snahy si advokáta obstarat, by účel § 18 odst. 2 zákona o advokacii popírala.
41. Již v rozsudku ze dne 29. 6. 2023, č. j. 15 A 73/2021-31, městský soud konstatoval: „Pokud ovšem žalobkyně, jak sama tvrdí, nežádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, ale o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu, bylo v souladu s § 18

odst. 2 zákona o advokacii její povinností prokázat, že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, tj. na smluvním základě. Této povinnosti žalobkyně nedostála. Pouhé uvedení jmen dvou advokátů, které před podáním žádosti údajně marně žádala o zastupování před Ústavním soudem, v žádosti je v tomto směru nedostatečné, neboť žalobkyně toto tvrzení zhola ničím nedoložila.“

42. A dále v rozsudku ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28, Nejvyšší správní soud konstatoval: „Text právní normy je zcela jednoznačný, přičemž doložit odmítnutí lze písemným potvrzením dotčeného advokáta. Zdejší soud shodně s městským soudem uvádí, že nelze vyloučit ani jiný způsob, pokud nezpochybnitelně zachycuje projev advokáta. Naopak pouhé prohlášení žadatele, že byl advokátem odmítnut, je neprůkazné, neboť tuto skutečnost nijak nedokládá. Z pouhého prohlášení nelze postavit na jisto, že stěžovatelka druhého advokáta o poskytnutí právní pomoci opravdu žádala. Za této situace tak vůbec nelze hovořit o odmítnutí poskytnutí právní služby, neboť advokát neměl možnost projevit vůli, zda právní službu poskytne, či nikoli.“
43. Soud pak v souladu s desátým senátem neshledal, že je zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 v rozporu s názorem Ústavního soudu. Zákonodárce z ust. § 18c odst. 1 zákona o advokacii vyloučil podmínku žadatele o určení advokáta v podobě určitých majetkových a příjmových podkladů právě z důvodu, že dosavadní právní úprava omezila právo žadatelů obrátit se na žalovanou s žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby pouze na případy odůvodněné příjmovými či majetkovými poměry, čímž bylo porušeno jejich právo na přístup k soudu garantované čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny. Zakotvení možnosti ustanovit advokáta za úplatu je pak logickým dopadem odstranění předchozí protiústavní dikce, dle které se na žalovanou mohl obracet toliko žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, tedy žadatel nemajetný; novelou od 1. 1. 2024 je tak vytvořen právní rámec i pro „majetné“ žadatele, kteří logicky nemají nárok na bezplatnou právní pomoc, nýbrž pomoc za úplatu. Přirozeně proto Ústavní soud uložil zákonodárci upravit i ostatní ustanovení zákona o advokacii, která sice nebyla napadena ústavní stížností, ale judikovanou změnu musí reflektovat (například právě § 23 odst. 3 zákona o advokacii), čemuž zákonodárce dostál. Soud tak protiústavnost zákona o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 neshledal.
44. Novela dle soudu není protiústavní ani z důvodu, že byla provedena formou tzv. přílepku. S ohledem na krátké časové rozpětí, které bylo nálezem ÚS zákonodárci dáno, a s ohledem na skutečnost, že tento nález požadoval pouze upravit zákon o advokacii, nikoliv přijmout zcela nový zákon o advokacii, má soud za to, že novela formou tzv. přílepku zde nezasáhla do jiných ústavních pravidel a principů natolik, aby ji bylo možné považovat za protiústavní. Zrovna tak není protiústavní ani vyhláška č. 381/2023 Sb. Ministerstva spravedlnost, kterou se mění vyhláška č. 120/2018 Sb., o stanovení formulářů žádosti o určení advokáta a formuláře podnětu k poskytnutí jednorázové právní porady, která zavedla nový formulář k žádosti o advokáta za úplatu.
45. Naopak soud má za to, že požadavek na doložení odmítnutí dvěma advokáty je zcela v souladu s principem *vigilantibus iura*, tj. že každý si má hlídat svá práva. Je na účastníku, aby vyvinul úsilí a advokáta se snažil si najít. Až když tato snaha nevede k úspěchu, může požádat o určení advokáta komorou.

46. Žalobkyně pak namítala, že tuto podmínku dokládala čestným prohlášením. V napadeném rozhodnutí ze dne 16. 7. 2024 žalovaná uzavřela, že čestné prohlášení se vztahuje k jiné spisové značce, a dále že subjektivním čestným prohlášením nelze věrohodně prokazovat skutečnosti, tj. skutečné oslovení advokátů. Shodně i v napadeném rozhodnutí ze dne 18. 7. 2024 žalovaná uzavřela, že subjektivním čestným prohlášením nelze věrohodně prokazovat skutečnosti, tj. skutečné oslovení advokátů. V obou napadených rozhodnutích pak uvedla, že je povinností žadatelky prokázat objektivně, byť neformálně (např. snímkem mobilu s odeslanou SMS) oslovení minimálně dvou advokátů.
47. Soud zde dává za pravdu žalované v tom, že takové prohlášení není doložením této skutečnosti. Čestné prohlášení je sice soudním i správním řízením běžně bráno jako důkaz, prohlásil jej ale někdo jiný než ten, kdo jej chce použít jako důkaz. Doložit odmítnutí proto nelze pouhým subjektivním prohlášením žalobkyně, že byla odmítnuta advokáty, neboť takové čestné prohlášení se za této situace vyznačuje takřka nulovou důkazní silou, protože zůstává v rovině tvrzení. Obdobně uzavřel i Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28.
48. Co se týče žalobní námitky, ve které žalobkyně namítala, že žalovaná shledala žádosti opožděné, a přesto žádosti věcně projednala, soud k tomu uvádí, že žádosti nebyly primárně zamítnuty pro opožděnost, ale pro nesplnění povinnosti uvést, kdy byly rozsudky, proti kterým žalobkyně brojí kasačními stížnostmi doručeny. Námitka je rovněž nedůvodná.
49. Ustanovení odst. 5 § 18c zákona o advokacii uvádí další podmínky pro vyhovění žádosti: „*Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.*“
50. Druhá věta stanoví, že určení advokáta je podmíněno osvědčením zákonných podmínek. Aby bylo určení advokáta vůbec efektivní, nutno osvědčit, že poskytnout právní službu je vůbec ještě možné. Obtížně může advokát poskytnout právní službu spočívající v sepsání kasační stížnosti, uplynula-li žadateli lhůta k jejímu podání. Je tak na žadateli, aby uvedl, kdy mu bylo rozhodnutí, vůči kterému se chce bránit, doručeno. Pokud tak žadatel neučinil, neosvědčil jednu ze zákonných podmínek, pro určení advokáta a jeho žádost nutno zamítnout.
51. Kromě toho žádosti byly zamítnuty i pro nesplnění jiné zákonné povinnosti, a to doložení odmítnutí dvěma advokáty. Rozhodnutí je tedy zcela v souladu se zákonem.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

52. Jelikož soud neshledal žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení shora označených rozhodnutí žalované důvodnou, v souladu s ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. ji zamítl.
53. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 5. března 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu